

ข้าวอินทรีย์ล่วนดูลิต

คุณภาพเหนือระดับกับความใส่ใจ
ขอบผู้ปลูกและสุขภาพขอบผู้กิน

หลายท่านอาจจะคุ้นหู คุ้นตากับคำว่า “ข้าวอินทรีย์” กันมาพอสมควร แต่จะมีสักกี่คนที่รู้และเข้าใจว่า “ข้าวอินทรีย์ที่แท้จริง” นั้นเป็นอย่างไร ต่อมาอุปสรรคและความยากลำบากเพียบโต กว่าที่จะเป็นข้าวที่มีอรรถวิเศษภายในเนื้อที่แก่แก่เกษตรอินทรีย์... วันนี้เราจับมือกันที่จะแนะนำให้ผู้รักกับข้าวอินทรีย์อย่าง “ข้าวอินทรีย์ล่วนดูลิต”

“สวนดูลิต” คือชื่อสถาบันการศึกษาที่โด่งดังระดับโลก “มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดูลิต” มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับกันถึงความเชี่ยวชาญที่โดดเด่นในด้านอุตสาหกรรมอาหาร เน้นสอนว่ามหาวิทยาลัยมีโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำอาหารมากมายที่ต้องใช้ข้าวเป็นส่วนประกอบสำคัญ และนั่นเป็นประกายความคิดเล็กๆ อันนำไปสู่ที่มาของโครงการโรงสีข้าวสวนดูลิต ซึ่งเติบโตขึ้นเป็นโครงการคุณภาพต้นแบบในการผลิต “ข้าวอินทรีย์สวนดูลิต”

ที่มาที่ไปของโครงการนี้ เป็นอย่างไร รศ.ดร.ศิริโรจน์ ผลพันธ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดูลิต ผู้ริเริ่มโครงการ เป็นผู้บอกเล่าให้เราฟังว่า

“เราเป็นสถานศึกษาที่มีเอกลักษณ์ในด้านอาหารเป็นพิเศษ ข้าวจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับเราอย่างมาก ทั้งการใช้ข้าวในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย และโครงการพิเศษที่ทางเราให้บริการ ขณะนั้นเรามีปัญหาในเรื่องปริมาณสุทธิของข้าวที่จัดส่งเข้ามามหาวิทยาลัยไม่ตรงตามกำหนด ประกอบกับการที่เราเป็นสถานศึกษาที่เด่นในเรื่องอาหาร ดังนั้น จะทำอะไร ต้องรู้ให้จริง เพื่อจะประกอบอาหารที่ดีได้ โดยเฉพาะเรื่องข้าวซึ่งเป็นหัวใจหลัก

ของอาหาร เลยคิดจะจัดตั้งโรงสีข้าวขึ้น เพื่อศึกษากระบวนการผลิตแปรรูปของข้าว ขณะนั้นเราก็หวังเพียงประโยชน์ในด้านวิชาการ”

จากจุดเริ่มต้นเล็กๆ จนเกิดแนวคิดในการก่อตั้งเป็นโรงสีข้าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดูลิต ซึ่งในระยะแรกนั้นเพียงแต่รับซื้อข้าวจากกลุ่มสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอุบลราชธานีมาสีและใช้ในกิจการของมหาวิทยาลัย แต่หลังจากนั้นไม่นานก็มีโจทย์ปัญหาใหม่ตามมา

“แรกๆ เราก็คิดว่าไม่ยุ่งยากอะไรเพียงแค่ออกรับซื้อข้าวเข้ามาสี แต่พอมีโรงสีข้าวแล้วก็ทำให้คิดลึกลงไปอีกว่า ข้าวที่นำเข้ามาสี เขาปลูกอย่างไร จะได้ข้าวแบบไหน จึงศึกษาไปเรื่อยๆจนถึงกระบวนการปลูก ทุกวันนี้เราเรียนรู้ลึกถึงเรื่องๆ จนถึงดินที่ปลูกข้าวแล้ว ซึ่งในระหว่างที่เราศึกษาเรียนรู้ด้านวิชาการนั้น เราก็พบว่ายังมีอะไรอีกหลายอย่างที่เกี่ยวกับกับข้าว อย่างปัญหาของเกษตรกร ซึ่งก็คิดไม่ได้ที่จะเข้าไป

ช่วยเหลือ หยิบยื่นสิ่งที่เราพอจะมีกำลังช่วยพวกเขาได้ ก็คือความรู้ และความจริงจัง ดังนั้น เมื่อมีกลุ่มเกษตรกรจากจังหวัดพิษณุโลก เข้ามาขอให้ทางเราสนับสนุนในเรื่องของโครงการข้าวอินทรีย์ เราจึง ตัดสินใจก้าวเข้ามาเติมเต็มตัวสู่เกษตรกรอินทรีย์”

พิษณุโลกนั้นเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการทำระบบเกษตรเคมีสูง เกษตรกรจำนวนมากถูกคุกคามจากโรคภัยเพราะสุขภาพที่ย่ำแย่ จากสารเคมีแบบไม่รู้ตัว จนกระทั่งมีกลุ่มเกษตรกร ตำบลวัดพิกร ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก หันมาสนใจเรื่องการ ทำเกษตรอินทรีย์ และต้องการเปลี่ยนแปลงวิถีการเพาะปลูกข้าว ของตน จึงขอความร่วมมือมายังมหาวิทยาลัยให้รับซื้อข้าวอินทรีย์ จากผลผลิตของพวกเขา มหาวิทยาลัยจึงตอบรับด้วยความเต็มใจ และเริ่มลงมือศึกษาถึงแนวทางที่แท้จริงของเกษตรอินทรีย์ เพื่อหวัง ที่จะเข้าไปคอยช่วยเหลือในการให้ความรู้แก่เกษตรกร จนเกิดเป็น “โครงการความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร แบบบูรณาการในเขตจัดรูปที่ดิน จังหวัดพิษณุโลก”

หลังจากศึกษากระบวนการทำเกษตร อินทรีย์อย่างลึกซึ้งทำให้ทราบว่า การ ทำนาในระบบอินทรีย์ที่แท้จริงนั้นมีความละเอียดซับซ้อนอย่างมาก นอก

IFOAM) ที่เคร่งครัดมาได้อย่างสง่างาม และมาตรฐานนี้เอง ที่ทำให้ข้าวอินทรีย์สวนดุสิตกล่าวได้อย่างภาคภูมิใจว่าเป็น ข้าวอินทรีย์ที่แท้จริง และเป็นที่ยอมรับกันในระบบมาตรฐานสากลโลก

ทุกวันนี้โครงการดังกล่าวได้รับการตอบรับอย่างดีจากเกษตรกร ที่ผ่านการ ประเมิน แล้วกว่า 35 ครัวเรือน จำนวน 2,100 ไร่ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร สูงกว่าราคาประกันของรัฐบาลถึง 10% อีกทั้งต้นทุนในการผลิตต่อไร่ลดลง กว่าไร่ละ 1,550 บาท ยังไม่นับรวมถึงสุขภาพและรอยยิ้มของเหล่าเกษตรกร ที่เพิ่มพูนขึ้นทุกวัน ด้วยผลลัพธ์อันเป็นที่ประจักษ์นี้เองทำให้มีเกษตรกร จำนวนมากทั้งในพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดพิษณุโลกเอง และจังหวัดอื่นๆ เสนอตัวขอเข้าร่วมโครงการ

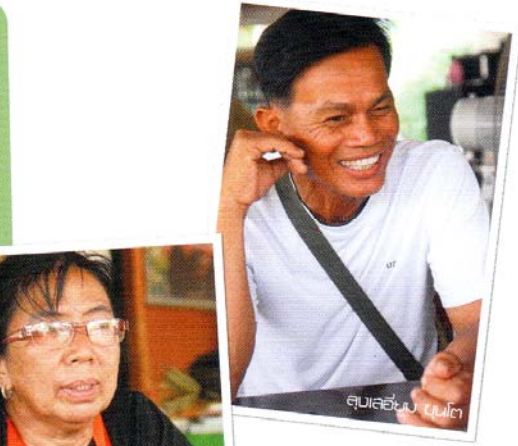
แต่ด้วยความมุ่งมั่นของสถาบันศึกษาแห่งนี้ที่ยังไม่หยุดนิ่ง เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้ทำการเปิด **โรงเรียนเกษตรอินทรีย์** ขึ้นอย่างเป็นทางการ ณ ตำบลวัดพิกร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเผยแพร่ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังมีการจัดทำแปลงสาธิต เพื่อพลิกฟื้นรูปแบบการทำนาดี ในอันั้นเกษตรกรสมาชิกในโครงการ มารวมตัวกันด้วยใบหน้าผ่องใส และต่างบอกล่าถึงความประทับใจที่มีต่อโครงการของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จากหยาดเหงื่อ และความเหนื่อยยากในวันนั้นจนถึงวันนี้ จึงนำมาสู่ความภาคภูมิใจเมื่อ “ข้าวอินทรีย์สวนดุสิต” ผ่านการประเมิน รับรองมาตรฐานจาก **สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movement :**

ลุงบุญยัง เดือนเครือวัลย์ ชาวนาวัย 66 ปี เจ้าของนา 15 ไร่ สมาชิกคนแรกที่ยกมือขอเข้าโครงการเล่าให้เราฟังว่า “แต่ก่อนนั้นหัวหน้าเคมีเพราะ มันสบาย พอมาเจอปัญหาแล้งเลย ต้องฉีดยาทุกวัน ฉีดจนเครื่องพังเลย ไม่กล้ากินข้าวตัวเอง ต้องซื้อข้าวกิน แต่พอผมฟังที่ทางสวนดุสิตเขามา อบรมให้ เขาบอกว่าปลูกอินทรีย์มีข้อดีหลายอย่างทั้งราคา ทั้งสุขภาพ ที่สำคัญเขาเอาไว้กินเองได้ เราก็ได้คิด เป็นชาวนาเสียเปล่าแต่ไปซื้อข้าวกิน ผมก็เลยยกมือเอาด้วยเลย ถึงวันนี้ถามว่าทำเกษตรอินทรีย์ยากไหม ผมว่า มันไม่ยากเลย ถ้าเราทำตามขั้นตอนและดูแลใกล้ชิดเสียหน่อย ยิ่งเราสุขภาพดีมีแรงอย่างนี้ก็สบาย ตอนนั้นยังคิดว่าจะกลับไป ทำนาค้า หลบพวกข้าวแดง ข้าวขัด ผมว่าชีวิตชาวนายังมีอะไร ให้เรียนรู้อีกเยอะ”

ป้าอรลักษ์ณ กวีวัฒนา เจ้าของนา 48 ไร่ ผู้นำกลุ่มเพื่อน บ้านเข้าสู่วิถีแห่งเกษตรอินทรีย์ กล่าวถึงความตั้งใจที่ได้รับตั้งแต่ เข้าโครงการให้ฟังว่า “อะไร มันง่ายขึ้นเยอะ แต่ก่อนก็รวมกลุ่ม กับเพื่อน ทำนาปลอดสารตามที่รัฐเขาส่งเสริม งดปุ๋ย งดยา แต่ก็ทำกันแบบงูๆ ปลาๆ พอสวนดุสิตเข้ามาช่วยมีที่เลี้ยงก็ทำให้เราง่ายขึ้นว่าอันไหนควรทำ อันไหนทำไม่ได้ แต่ที่ประทับใจ มากคือ การที่เขามาช่วยรับซื้อ เมื่อก่อนพอเอาข้าวไปขายพ่อค้า เขาก็ตีราคาให้เท่ากับนาที่เป็นเคมี เอาข้าวของเขาไปกองรวมกัน เห็นแล้วเสียต๋ายข้าว เพราะกว่าจะปลูกมาได้เราต้องเหนื่อยกว่า นาเคมีหลายเท่า แต่พอเราขายให้ทางสวนดุสิต นอกจากเขาจะ รับซื้อแบบเป็นธรรมไม่เอาเปรียบเหมือนพ่อค้าทั่วไปแล้ว มันยังได้ความภูมิใจ ว่าข้าวซึ่งเราเฝ้าดูแลอย่างดี ไปอยู่บนจานของคนกินที่เขารับรู้ถึงคุณค่า ของมัน”

และสำหรับ ลุงเสถียร ขุนโค แม้ทุกวันนี้เขาเองก็ยังไม่ผ่านการประเมิน ตามเกณฑ์ของ IFOAM มาถึง 2 ปีแล้ว แต่ก็ยืนยันที่จะทำต่อไปด้วย สิ้นน้ำสิ้นดิน “ถึงครั้งนี้ไม่ผ่านผมก็จะทำต่อไป เพราะผมเห็นแล้วว่าเกิด อะไรขึ้นกับชีวิตผมบ้าง แต่ก่อนสุขภาพแย่มากเพราะแพ้ยาลาแมลง ต้องไป หาหมอฉีดยา แกรมต้องเป็นหนี้เป็นสินหลักแสนบาท ก็คิดว่ามันไม่ไหวแล้ว พอสวนดุสิตมาอบรมผมก็เลยเอาด้วยเลย แต่ปีแรกยังไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไร ทำไปก็ไม่ผ่าน ปีที่สองโดนเรื่องยาฆ่าหญ้าที่ผมฉีดบนดินมาในแปลงหญ้า เพราะแอบคิดว่าเขาจะไม่ตรวจละเอียด แต่ปรากฏว่าเขาเอาจริง เลยถูก ปรับตก ปีนี้ผมก็ยังลงสมัครอีก ไม่ก็ คิดว่าเราต้องทำได้เพราะผมเป็น ชาวนา สิ่งที่ผมทำคือสิ่งที่อาชีพชาวนาสมาควรจะทำ บรรพบุรุษของเราก็ ทำมาได้ ทำไมเราจะไม่ได้อีก”

แม้ทุกอย่างจะดูเป็นไปไม่ได้ด้วยดี แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ทาง มหาวิทยาลัยมีข้อจำกัดในเรื่องเงินงบประมาณและสถานที่เก็บ รักษาข้าวเปลือก ด้วยความเป็นสถาบันการศึกษา มีข้อควรระวัง หากทำไร จึงทำให้ไม่มีเงินงบประมาณและสถานที่เก็บรักษาข้าวเปลือก มากเพียงพอที่จะรองรับผลผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จากน้ำพักน้ำแรงของเหล่าชาวนาอีกจำนวนมากที่ต้องการเข้าร่วม การทำนาแบบเกษตรอินทรีย์

ทุกวันนี้แม้รัฐบาลจะส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาทำเกษตร อินทรีย์ แต่แรงส่งนั้นก็แค่เพียงที่มา เมื่อผลผลิตออกมาแล้วกลับไม่มีที่ไป ไม่มีตลาดที่รองรับผลผลิตอินทรีย์อย่างแท้จริง ปัจจุบันเกษตรกร อินทรีย์จึงมีเพียงแค่ซื้อให้เรียกชานกันเท่านั้น และโครงการเล็ก ของ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่เป็นระบบซึ่ง พิสูจน์แล้วถึงผลลัพธ์ที่น่าชื่นใจ เพราะชาวนากลุ่มนี้พวกเขาเชื่อแล้ว ว่านี่แหละคือหนทางแห่งความเจริญที่ยั่งยืนแท้จริงของชาวไทย ชาวนาไทย และเศรษฐกิจไทย